

**KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS BENDROJO UGDYMO MOKYKLŲ
MOKINIŲ PROFILAKTINIŲ SVEIKATOS PATIKRINIMŲ
2015–2016 M.M. DUOMENŲ ANALIZĖ**

Parengė: Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro
stebėsenos specialistė Rima Radzevičienė

Kelmė, 2015

TURINYS

I. BENDROJI DALIS IR SERGAMUMO RODIKLIAI.....	2
2.1. Regėjimo sutrikimai.....	6
2.2. Jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų sistemos sutrikimai	7
2.3. Kvėpavimo sistemos sutrikimai.....	9
2.4. Kraujotakos sistemos sutrikimai	9
III. KITOS LIGOS.....	9
3.1. Endokrininės sistemos, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos.....	9
3.2. Klausos sistemos sutrikimai.....	11
3.3. Dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas	11
IŠVADOS.....	14
REKOMENDACIJOS	16

I. BENDROJI DALIS IR SERGAMUMO RODIKLIAI

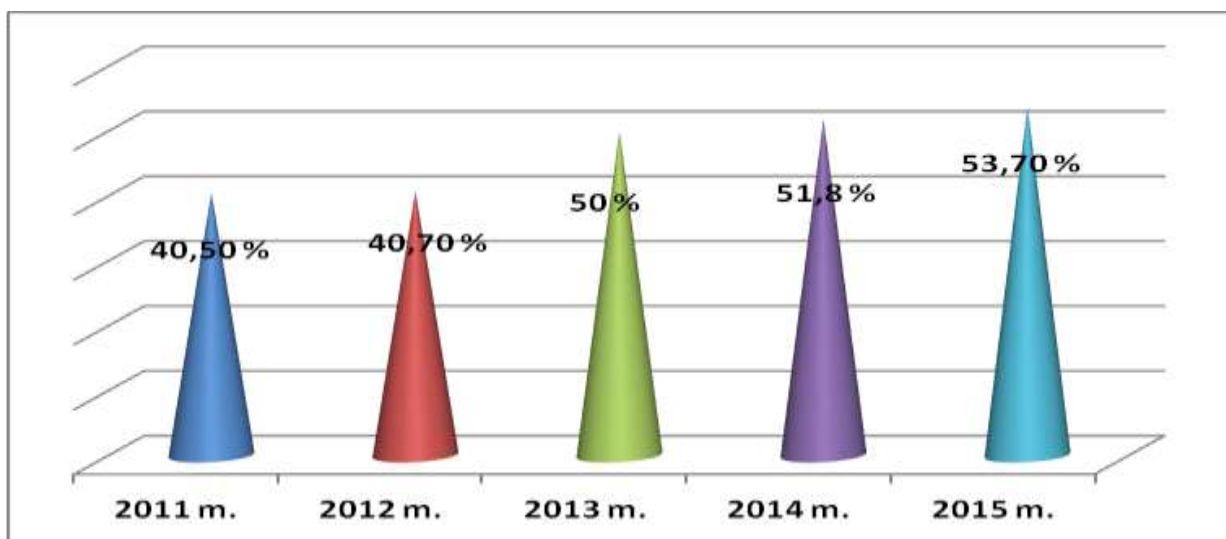
Vienas svarbiausių žmogaus raidos tarpsnių yra vaikystė ir paauglystė. Tuo laikotarpiu vaiko elgsenos ir gyvensenos ypatybės turi labai didelę reikšmę vėlesnio gyvenimo kokybei. Šeima ir mokykla vaikui turi padėti suprasti, kad sveikata yra vertybė, kurią reikia saugoti, tausoti. Kaip nurodo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr.301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ ir higienos norma 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, mokiniai kasmet iki rugsėjo 15 dienos mokyklos visuomenės sveikatos priežiūros specialistui turi pateikti vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a). Duomenys apie vaikų vystymosi sutrikimus ir sergamumą yra pateikiami Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui, kuris vykdo vieną iš funkcijų – visuomenės sveikatos stebėseną. Pagal šiuos duomenis yra atliekama vaikų sergamumo analizė.

2015 metais Kelmės rajono mokyklose dirbantys sveikatos priežiūros specialistai pateikė mokinių profilaktinių sveikatos patikrinimų (pagal 027-1/a vaiko sveikatos pažymą) ataskaitas iš 20 mokymo įstaigų: 6 gimnazijų, 1 progimnazijos, 7 pagrindinių mokyklų, 1 Jaunimo mokyklos, 3 pagrindinio ugdymo skyrių, 1 pradinio ugdymo skyriaus, 1 pradinės mokyklos – daugiafunkcio centro. Taip pat, duomenis apie vaikų sveikatos būklę pateikė 4 lopšeliai-darželiai.

Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklose pasitikrinusių sveikatą mokinių skaičius 2015–2016 mokslo metais, palyginti su praėjusiais mokslo metais, sumažėjo. Iš bendro mokinių skaičiaus (3 882) 2015 metais pasitikrinusių sveikatą mokinių skaičius sudarė 99,02 procentus. Deja, 38 moksleiviai dėl įvairių priežasčių nepasitikrino sveikatos arba laiku nepateikė sveikatos pažymų mokyklos sveikatos priežiūros specialistams. 2015 metais sveikų mokinių skaičius 1,9 proc. išaugo ir sudaro – 53,7 proc. (2014 m. sveikų mokinių buvo 51,8 proc.).

2015 metais pasitikrinusių sveikatą visiškai sveikų ikimokyklinio ugdymo vaikų buvo 360 iš 507, tai sudaro 71 proc. (2014 m. – 61,5 proc.), priešmokyklinio ugdymo vaikų iš 240 sveiki buvo 56,7 proc. (2014 m. – 68 proc.), sveikų pirmos klasės mokinių procentinė išraiška padidėjo 2,2 proc. (2014 m. buvo 48 proc.), visiškai sveikų antrojų – 108, tai sudaro 48,6 proc. (2014 m. – 55,5 proc.), trečios klasės sveikų mokinių skaičius – 113 iš 216 pasitikrinusių sveikatą, arba 52,3 proc. (2014 m. – 46,2 proc.). Iš sveikatą pasitikrinusių – sveikų mokinių mažiausias skaičius (44,4 proc.)– vienuoliktose klasėse, didžiausias (71 proc.) – ikimokyklinio ugdymo vaikų grupėse. Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklose 2011–2015 m.

besimokiusių ir profilaktiškai pasitikrinusių sveikatą sveikų mokinių skaičiaus procentinė išraiška pateikiama 1 paveiksle.

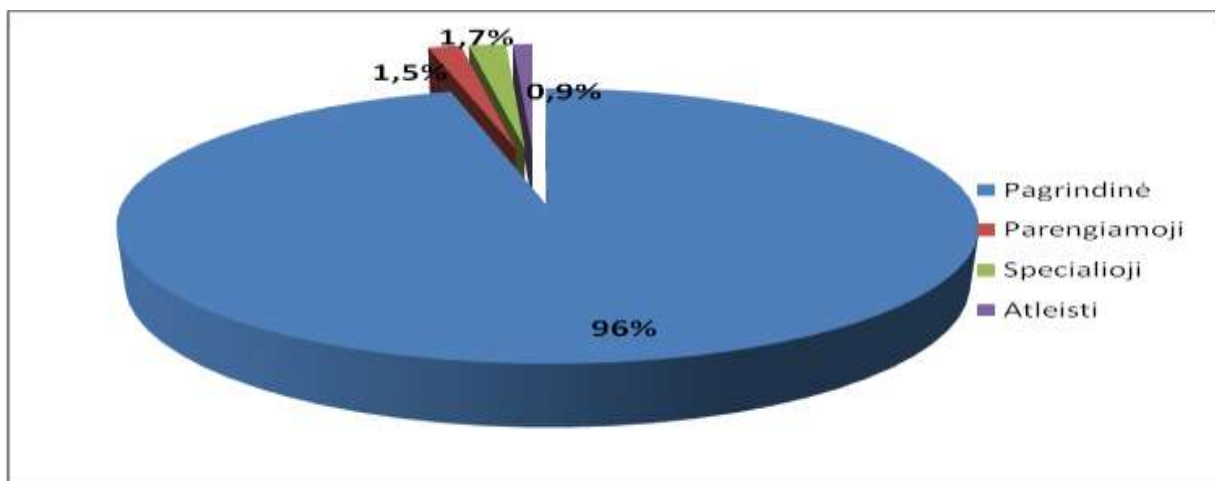

1 pav. Kelmės rajono sveikų mokinių skaičius 2011–2015 metais, procentinė išraiška

1 paveiksle matomi džiuginantys poslinkiai, kad nuo 2012 metų Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklose besimokančių ir profilaktiškai pasitikrinusių sveikatą sveikų mokinių skaičiaus kasmet vis didėja.

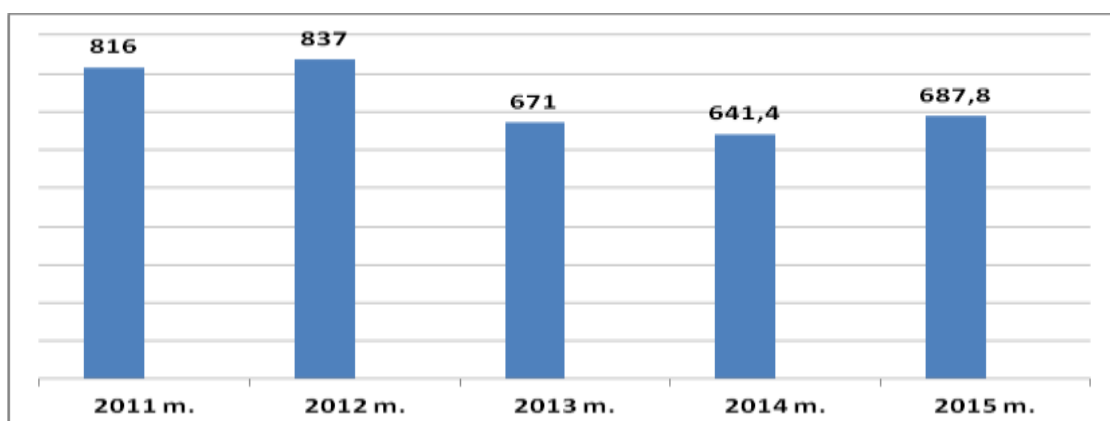
2015–2016 mokslo metais Kelmės rajono mokinių, priklausančių pagrindinei-fizinio pajėgumo grupei, skaičius siekia 96 proc. – 2014 metais šis rodiklis siekė 94,9 proc. Iš gautų duomenų matyti, kad priklausymas parengiamajai fizinio aktyvumo grupei būdingas aukštesniųjų (8–12) klasių mokiniams, vienuoliktos klasės 10 mokinių priklauso specialiajai grupei, o visiškai atleisti nuo fizinio krūvio net 7 dvyliktos klasės mokiniai. 2015 metais visi ikimokyklinės amžiaus grupės vaikai – priklauso pagrindinei fizinio pajėgumo grupei (išskyrus 1 vaiką, kuris priklauso parengiamajai grupei), priešmokyklinio ugdymo ir antrų klasių mokinių grupėse po vieną mokinį priklauso parengiamajai grupei ir po vieną yra atleisti nuo fizinio krūvio. Iš 903 pasitikrinusių sveikatą 1–4 klasių mokinių 884 priklauso pagrindinei, 6 parengiamajai, 10 specialiajai fizinio pajėgumo grupei, 3 mokiniai atleisti nuo fizinio krūvio. 5–8 klasių mokinių, priklausančių pagrindinei fizinio pajėgumo grupei, skaičius siekia 95,1 proc. (2014 m. – 93,5 proc.), 9–12 klasių mokinių – 92,9 proc. (2014 m. – 91,8 proc.). Džiugina Pagryžuvio pradinio ugdymo skyriaus mokinių, Šedbarų pradinės mokyklos-daugiafunkcio centro ir visų 4 rajono lopšelių-darželių rodikliai, nes visi sveikatą profilaktiškai patikrinę vaikai – priklauso pagrindinei fizinio pajėgumo grupei. Taip pat geri rodikliai ir Maironių pagrindinėje mokykloje – iš 79 pagrindinės mokyklos mokinių tik 1 priklauso specialiajai grupei, visi likusieji priklauso pagrindinei fizinio pajėgumo grupei. Bendrai Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklose parengiamajai fizinio pajėgumo grupei priklauso 56 mokiniai, iš jų

– 22 – Tytuvėnų, 10 – Užvenčio Šatrijos Raganos ir 5 – Jono Graičiūno gimnazijų mokiniai. Be to, iš 64 mokinių, priklausančių specialiajai grupei, didžiausia dalis yra Jono Graičiūno gimnazijos (iš viso 16) – 11 mokinių – iš Tytuvėnų gimnazijos. Iš 33 atleistų nuo fizinio krūvio mokinių, net 16 – mokosi Tytuvėnų gimnazijoje. Galima teigti, kad Tytuvėnų gimnazijoje kas aštuntas mokinys (iš 392 mokinių) priklauso parengiamajai, specialiajai grupei ar yra atleistas nuo kūno kultūros pamokų, ypač tai būdinga tarp aukštesnių (9–12) klasių mokinių. Kelmės rajono mokinių pasiskirstymas pagal fizinio pajėgumo grupes pateikiamas 2 paveiksle.

2 pav. 2015 m. Kelmės rajono mokinių pasiskirstymas pagal fizinio pajėgumo grupes, procentinė išraiška

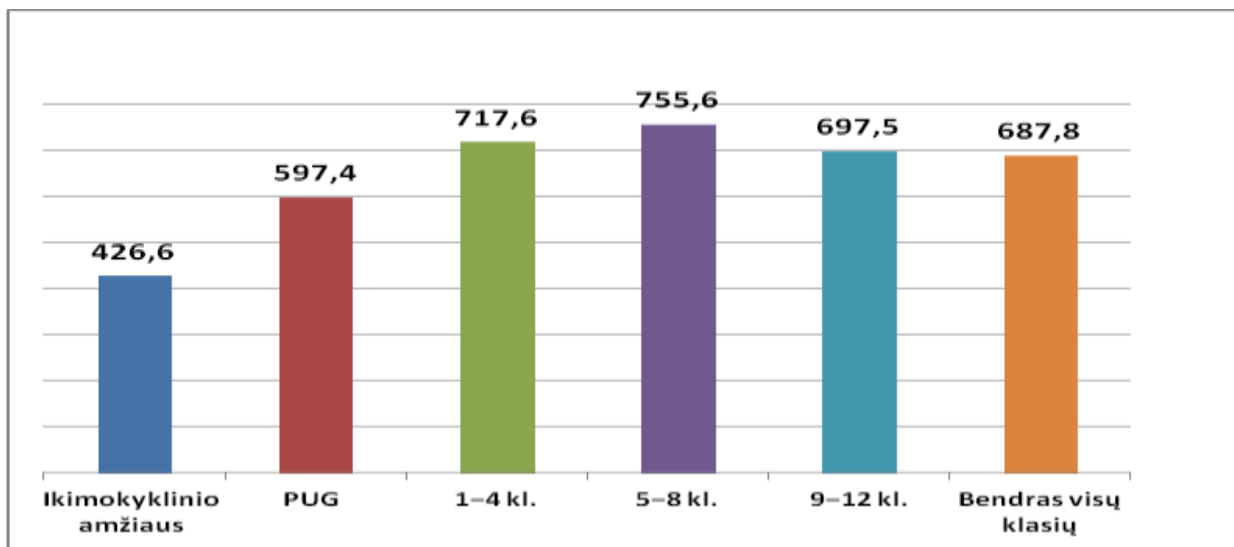
Palyginus pastarųjų penkerių metų Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklų bendrąjį mokinių sergamumą, pastebima, kad mažiausiai mokinių sirgo 2014 metais (1000 mokinių teko 641,4 susirgimas), daugiausiai – 2012 metais (1000 mokinių teko 837 susirgimai). Kelmės rajono mokinių bendrojo sergamumo kitimo tendencijos pateikiamos 3 paveiksle.

3 pav. Kelmės rajono moksleivių sveikatos sutrikimų –kitimo tendencijos 2011–2015 metais, 1000 mokinių

2015 metais Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklose daugiausiai sveikatos sutrikimų diagnozuota 5–8 klasių mokiniams. Bendrasis sergamumo rodiklis minėtose klasėse – 755,6

sutrikimų, tenkančių 1000 mokinių. Mažiausiai sveikatos sutrikimų nustatyta ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo amžiaus grupių vaikams. 1–4 klasių mokinių sergamumo rodiklis buvo kiek mažesnis už 5–8 klasių mokinių, tačiau 5–8 klasių mokinių rodiklis didesnis už – bendrąjį ir siekė 755,6 sutrikimo 1000 mokinių. 9–12 klasių mokinių sveikatos sutrikimų rodiklis neženkliai didesnis už bendrą visų klasių sveikatos sutrikimų rodiklį. Sveikatos sutrikimų rodikliai pateikiami 4 paveiksle.

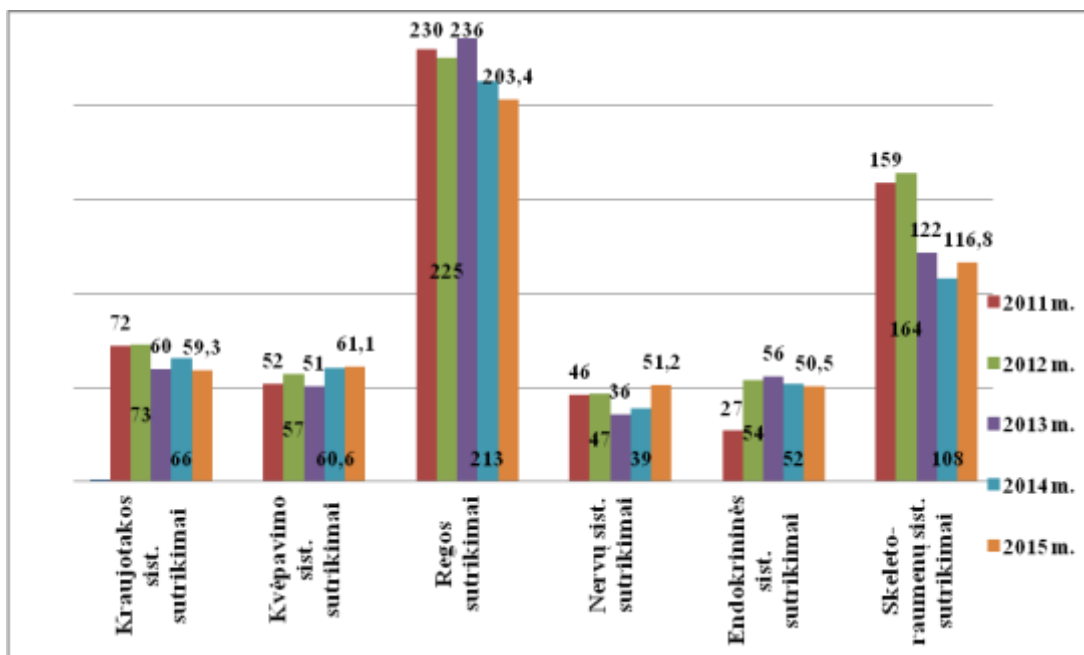
4 pav. Sveikatos sutrikimų skaičiaus palyginimas pagal klases, 1000 mokinių

II. PAGRINDINIAI SVEIKATOS SUTRIKIMAI

2015 metais Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklose pagrindiniai sveikatos sutrikimai išliko tie patys, kaip ir pastaruosius penkerius metus, išskyrus tai, kad kvėpavimo sistemos sutrikimų buvo nustatyta daugiau negu kraujotakos sistemos sutrikimų:

- regėjimo sutrikimai – 203,4 / 1000 mokinių (2014 m. – 213);
- jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų sistemos ligos – 116,8 / 1000 mokinių (2014 m. – 108);
- kvėpavimo sistemos sutrikimai – 61,1 / 1000 mokinių (2014 m. – 60,6)
- kraujotakos sistemos ligos – 59,3 / 1000 mokinių (2014 m. – 66).

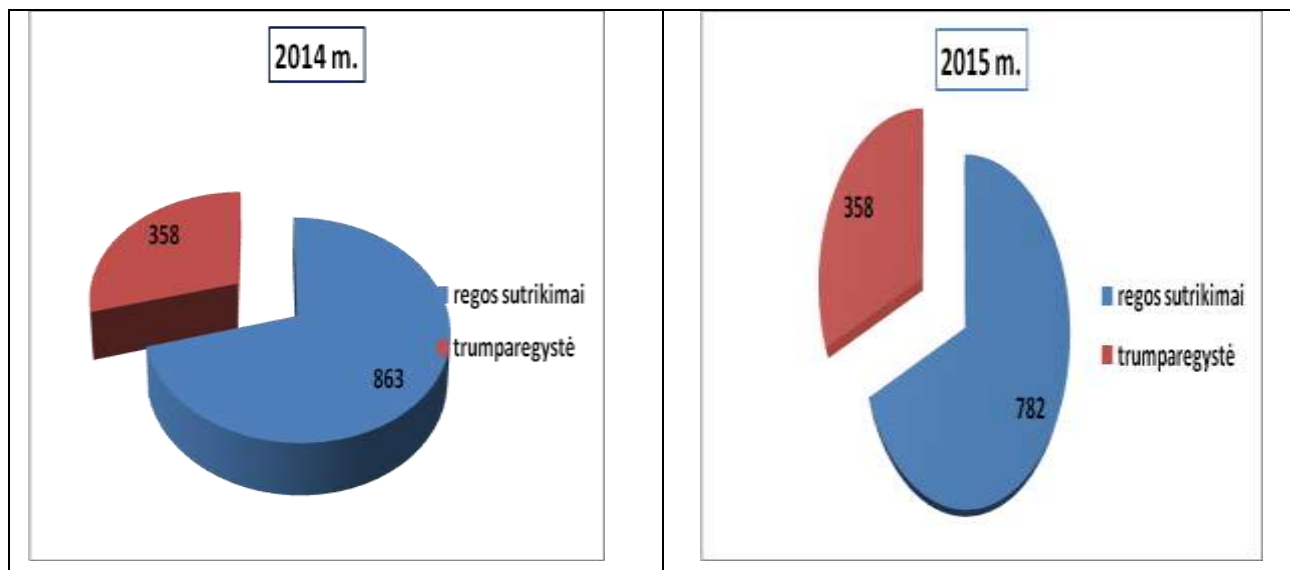
Palyginti su 2014 metais, mokinių susirgimų pagrindinėmis ligomis skaičius mažėjo, išskyrus kvėpavimo, jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų bei kraujotakos sistemos sutrikimus, kurių padidėjo nedaug (žr. 5 pav.).

5 pav. Pagrindinių organizmo sistemų sutrikimų skaičius 2011–2015 m., 1000 mokinių

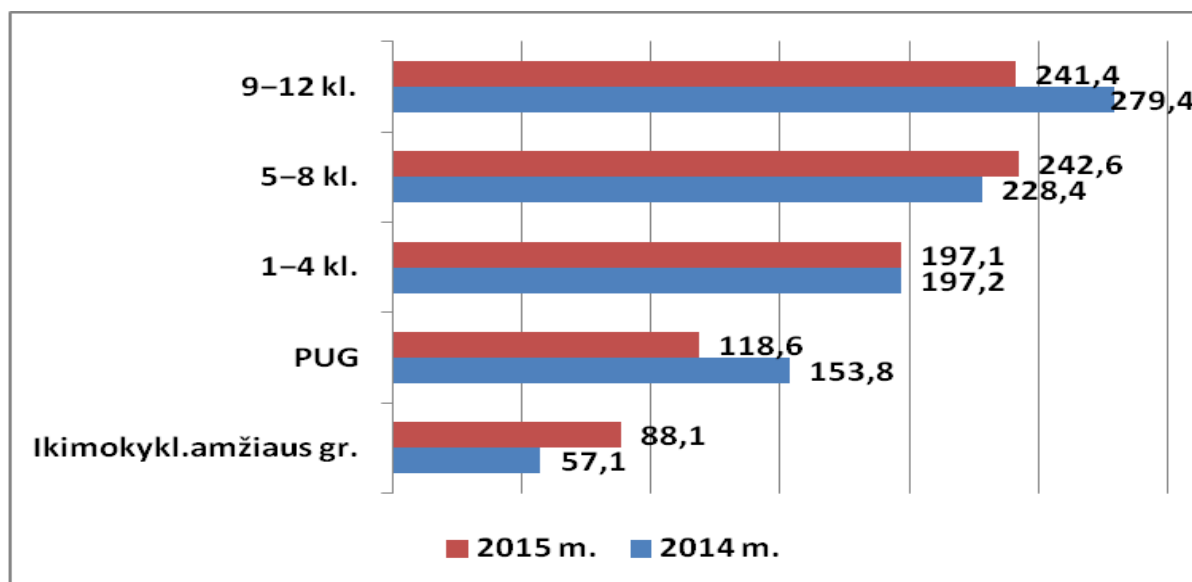
2.1. Regėjimo sutrikimai

Regos sutrikimai – tai dažniausias Kelmės rajono moksleiviams sveikatos sutrikimas. 2012 metais regos sutrikimų turėjo kas penktas Kelmės rajono mokinys (933 mokiniai iš 4 140 profilaktiškai patikrintų mokinių), labai mažai regėjimo sutrikimų skaičius pakito – 2013 metais (876 mokiniai iš 3 706 patikrintų mokinių). 2014 metais regėjimo sutrikimai sudarė 33,3 proc. (2013 m. 35,2 proc.), o 2015 m. – 29,6 proc. visų sveikatos sutrikimų. 2015 metais didžiąją regos sutrikimų dalį sudarė trumparegystė – 45,8 proc. (2014 m. – 41,5 proc.) visų regos sutrikimų (žr. 6 pav.).

6 pav. Kelmės rajono mokinių regėjimo sutrikimų skaičius 2014–2015 metais

2015 metais daugiausia regėjimo sutrikimų nustatyta 5–8 klasių mokiniams (242,6 atv. 1000 mokinių), mažiausiai – ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupės vaikams. Palyginus su 2014 metais, 2015 metais regėjimo sutrikimų rodiklis, tenkantis 1000 mokinių, sumažėjo neženkliai – priešmokyklinio ugdymo amžiaus vaikų grupėse ir tarp 9–12 klasių mokinių. Tačiau ikimokyklinio amžiaus vaikų ir 5–8 klasių mokinių – grupėse šis rodiklis didėjo (žr. 7 pav.).

7 pav. Regėjimo sutrikimų skaičius pagal klases 2014–2015 metais, 1000 moksleivių

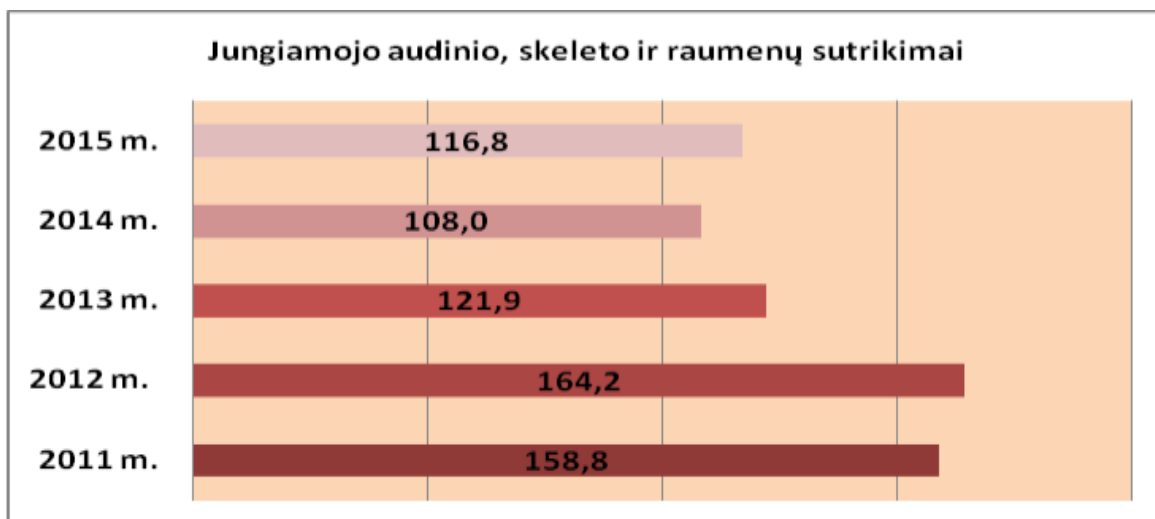
Daugiausiai regėjimo sutrikimų 2015 metais, kaip ir 2014 metais diagnozuota Jono Graičiūno gimnazijos mokiniams – 318,1 atv. 1000 mokinių, nors, lyginant su 2014 m. šių sutrikimų skaičius sumažėjo – 0,9 procentu. Mažiausiai regos sutrikimų 2015 metais diagnozuota Šedbarų pradinės mokyklos-daugiafunkcinio centro mokiniams (88,2 atv. 1000 mokinių). Kelmės rajone esančiuose lopšeliuose-darželiuose daugiausia regėjimo sutrikimų užregistruota lopšelio-darželio „Ąžuoliuko“ vaikams (121,5 atv. 1000 vaikų), o mažiausia (37,7 atv. 1000 vaikų) – Užvenčio lopšelio-darželio vaikams.

2.2. Jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų sistemos sutrikimai

Jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų sistemos sutrikimų skaičius Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklose per pastaruosius kelerius metus svyravo – tai didėjo, tai mažėjo. 2015 metais didžiausią Kelmės rajono mokinių jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų sistemos sutrikimų dalį sudarė laikysenos sutrikimai – 51,9 proc. (2014 m. – 57,2 proc.) ir skolioze – 27,8 proc. (2014 m. – 25,2 proc.).

2015 metais jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų sistemos sutrikimų skaičius, palyginus su 2014 metais, padidėjo neženkliai (0,7 proc.). Tačiau netaisyklingos laikysenos sutrikimų 2015 metais diagnozuota 5,3 proc. mažiau nei 2014 metais (žr. 8 pav.).

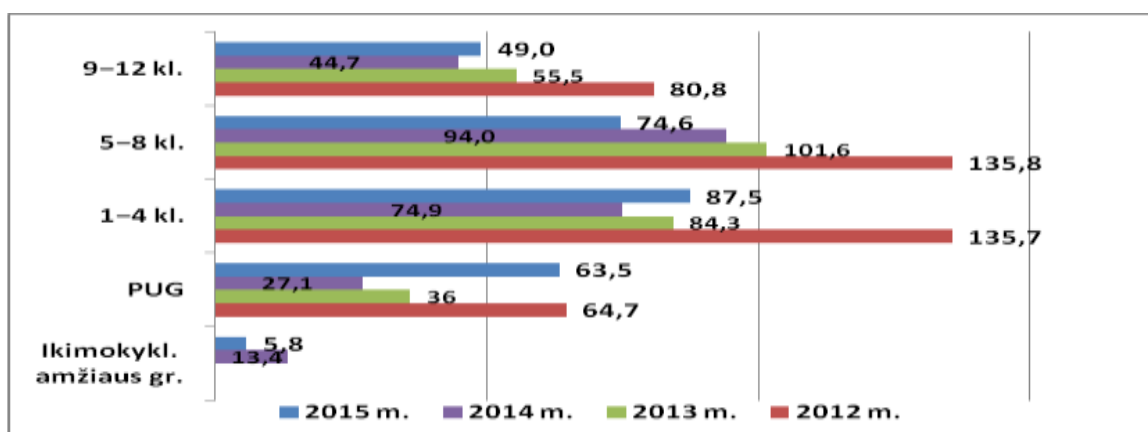

8 pav. Jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų sistemos sutrikimų skaičius 2011–2015 metais, 1000 moksleivių

Didžiausias šių sutrikimų skaičius per 2015 m. diagnozuotas 9–12 klasių mokiniams (147,1 atv. 1000 mokinių). Mažiausiai, kaip ir 2014 metais, 2015 metais, šių sutrikimų turėjo ikimokyklinio amžiaus grupės (21,5 atv. 1000 mokinių) ir PUG vaikai (88,9 atv. 1000 mokinių), nors šis rodiklis padidėjo – 0,8 procentais. Daugiausia jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų sistemos sutrikimų diagnozuota Kražių (206,6 atv. 1000 mokinių) ir Tytuvėnų gimnazijų mokiniams (155,6 atv. 1000 mokinių). Jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų sistemos sutrikimai nustatyti dviem Karklėnų, vienam Lykšilio pagrindinio ugdymo skyriaus mokiniams.

Laikysenos sutrikimų 2015 metais daugiausiai nustatyta – 1–4 klasių mokiniams (87,5 atv. 1000 mokinių), mažiausiai – ikimokyklinio amžiaus grupės vaikams (5,8 atv. 1000 mokinių). Lyginant 2015 metų pateiktus duomenis su 2014 metų, laikysenos sutrikimų sumažėjo tik 5–8 klasių mokinių grupėje, kitose klasėse šis rodiklis šiek tiek didėjo, tai matyti 9 paveiksle.

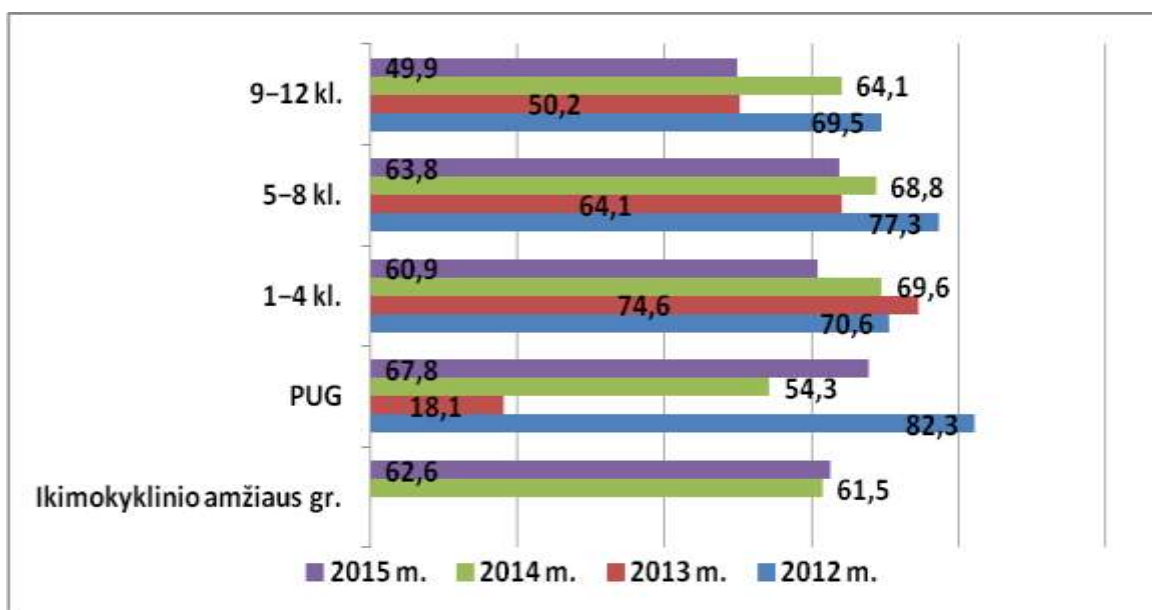
9 pav. Laikysenos sutrikimų skaičius pagal klases 2012–2015 metais, 1000 moksleivių

2.3. Kvėpavimo sistemos sutrikimai

Analizuojant 2015 metais pateiktus duomenis apie Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokinių sveikatos būklę matyti, kad viena iš dažniausių ligų yra kvėpavimo sistemos sutrikimai. Jų, palyginus su 2014 metais, padidėjo 0,5 proc., o 2013 metais šių sutrikimų buvo užregistruota 1,3 proc. mažiau nei 2015 metais. Didžiausias kvėpavimo sistemos sutrikimų skaičius – tarp 1–4 klasių mokinių (89,7 atv. 1000 mokinių), mažiausias – tarp priešmokyklinio ugdymo grupių vaikų (25,4 atv. 1000 mokinių).

2.4. Kraujotakos sistemos sutrikimai

Kraujotakos sistemos sutrikimai ir ligos 2015 metais sudarė 8,6 proc. visų Kelmės rajono mokinių sveikatos sutrikimų (2014 m. – 10,3 proc., 2013 m. – 9 proc., 2012 m. – 8,7 proc.), 1,7 proc. mažiau nei 2014 metais. Tai mažiausias procentas per ketverių metų laikotarpį. Daugiausiai šių sutrikimų nustatyta PUG vaikams, nors 2014 metais šios grupės vaikams buvo diagnozuota mažiausiai kraujotakos sistemos sutrikimų. Mažiausiai kraujotakos sistemos sutrikimų 2015 metais nustatyta 9–12 klasių mokiniams (49,9 atv. 1000 mokinių), net 1,3 proc. mažiau nei 2014 metais. (žr. 10 pav.).

10 pav. Kraujotakos sistemos sutrikimų skaičius pagal klases 2012–2015 metais, 1000 moksleivių

III. KITOS LIGOS

3.1. Endokrininės sistemos, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos

Palyginti su 2014 metų rodikliu, endokrininės sistemos, mitybos ir medžiagų apykaitos sutrikimų skaičius 2015 metais šiek tiek sumažėjo, jų užregistruota 194 (50,59 atv. 1000 mokinių), 2014 m. – 210 (51,9 atv. 1000 mokinių). Tačiau 2 atvejais padidėjo nutukimų

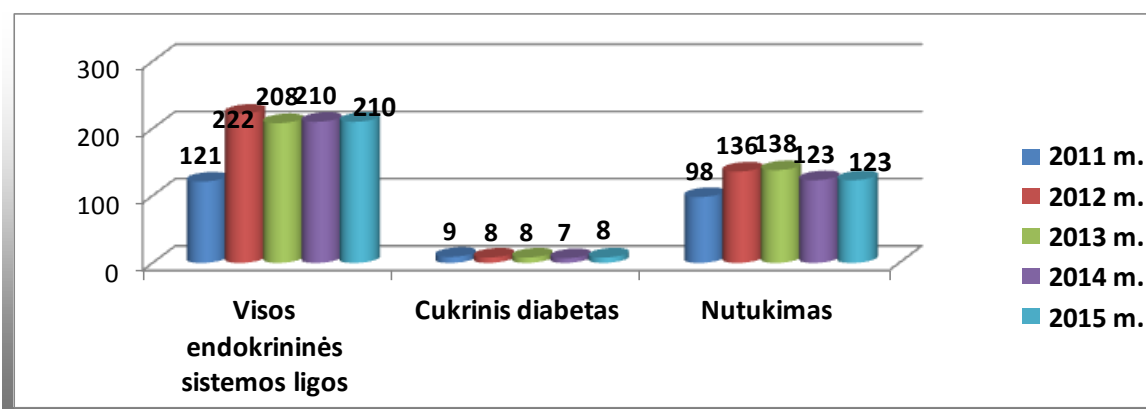
skaičius: 2014 metais buvo užregistruoti – 123 (30,4 atv. 1000 mokinių), 2013 metais – 138 (37,2 atv. 1000 mokinių), 2012 metais – 136 (32,8 atv. 1000 mokinių) nutukimo atvejai.

Sergamumas cukriniu diabetu, 2015 metais padidėjo 1 atveju, palyginus su 2014 metais, kai buvo užregistruoti 7 cukrinio diabeto atvejai (žr. 1 lentelę). Kelmės rajone 2015 metais cukrinis diabetas diagnozuotas dviem „Kražantės“ progimnazijos mokiniams ir po vieną susirgimą užregistruota Kelmės Jono Graičiūno, Kražių, Pakražančio, Šaukėnų Pūtvio-Putvinskio ir Tytuvėnų gimnazijos mokiniams bei Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelyje-darželyje.

1 lentelė. Endokrininės sistemos, mitybos ir medžiagų apykaitos ligų skaičius 2011–2015 m. (abs. sk.)

Metai	Iš viso endokrininės sistemos, mitybos ir medžiagų apykaitos ligų	Iš jų nutukimas	Cukrinis diabetas
2011	121	98	9
2012	222	136	8
2013	208	138	8
2014	210	123	7
2015	194	125	8

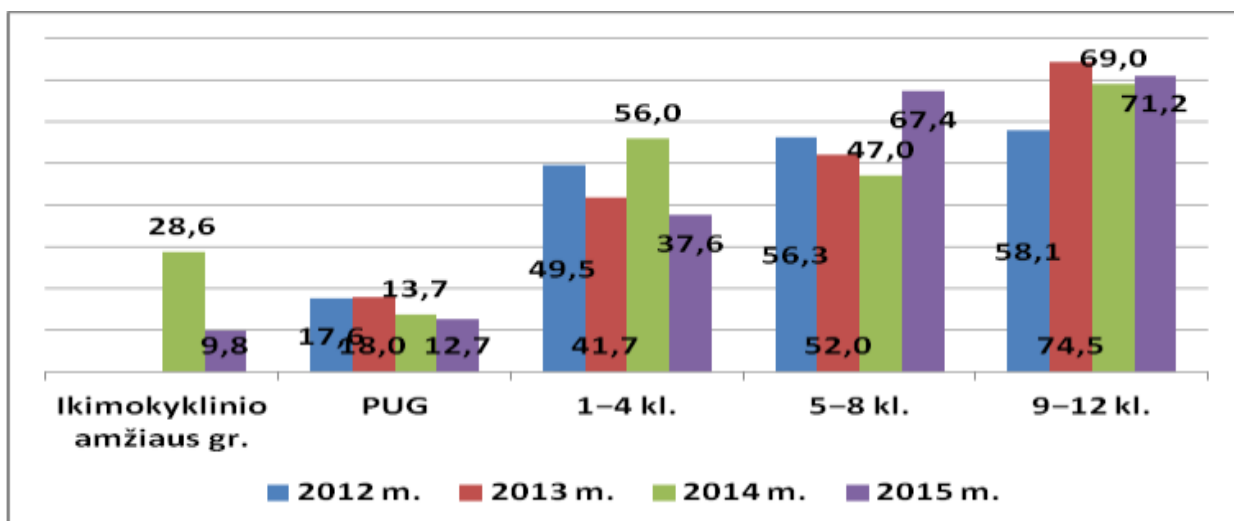
2015 metais sergamumo endokrininės sistemos, mitybos ir medžiagų apykaitos ligomis rodiklis, palyginus su 2014 metų rodikliu, sumažėjo 0,9 procentais. Tačiau 1 atveju padidėjo cukriniu diabetu sergančiųjų mokinių skaičius. (žr. 11 pav.).

11 pav. Visų endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos sutrikimų bei atskirai nutukimo ir cukrinio diabeto sutrikimų skaičius 2011–2015 metais

2015 metais didžiausias sergamumo endokrininės sistemos ligomis rodikliai, kaip ir 2014 metais, – buvo tarp 9–12 klasių mokinių (2015 m. – 71,2 atv., 2014 m. – 69,0 atv. 1000 mokinių). Mažiausias sergamumas endokrininės sistemos, mitybos ir medžiagų apykaitos

sutrikimais 2015 metais buvo užregistruotas ikimokyklinio amžiaus grupėje beveik 3 proc. mažiau atvejų nei 2014 metais (žr. 12 pav.).

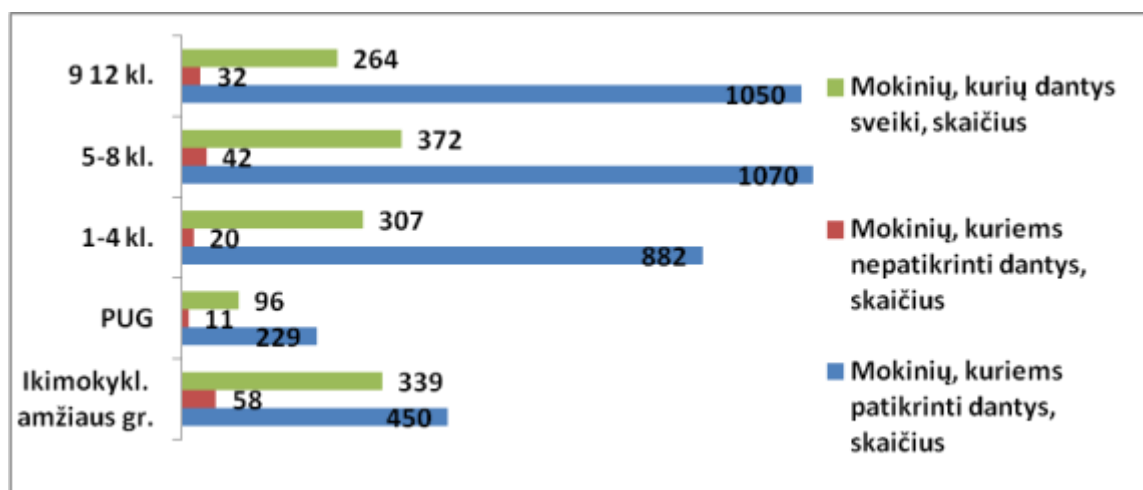
12 pav. Endokrininės sistemos, mitybos ir medžiagų apykaitos sutrikimų skaičius pagal klases, 2012–2015 metais, 1000 mokinių

3.2. Klausos sistemos sutrikimai

Kelmės rajono bendrojo lavinimo mokyklose mokinių, turinčių klausos sutrikimų, skaičius 2015 metais nedidelis – 0,8 atv. 1000 mokinių (2014 m. – 1,2 atv. 1000 mokinių), 3 klausos sutrikimai nustatyti Pakražančio gimnazijos mokiniams (kaip ir 2014 metais).

3.3. Dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas

2015 m. iš 3 844 profilaktiškai pasitikrinusių sveikatą – mokinių, 3 681 apsilankė pas gydytojus odontologus, kurie įvertino dantų ir žandikaulio būklę (2014 m. iš 4 046 mokinių 3 901 pasitikrino dantis) (žr. 13 pav.).

13 pav. 2015 metais privalomo profilaktinio dantų patikrinimo duomenys pagal klases

Didžiausias Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklose nepasitikrinusių dantis mokinių, procentas tenka:

Lykšilio pagrindinio ugdymo skyriui – 38 proc.;

Vidsodžio pagrindinei mokyklai – 19,5 proc.;

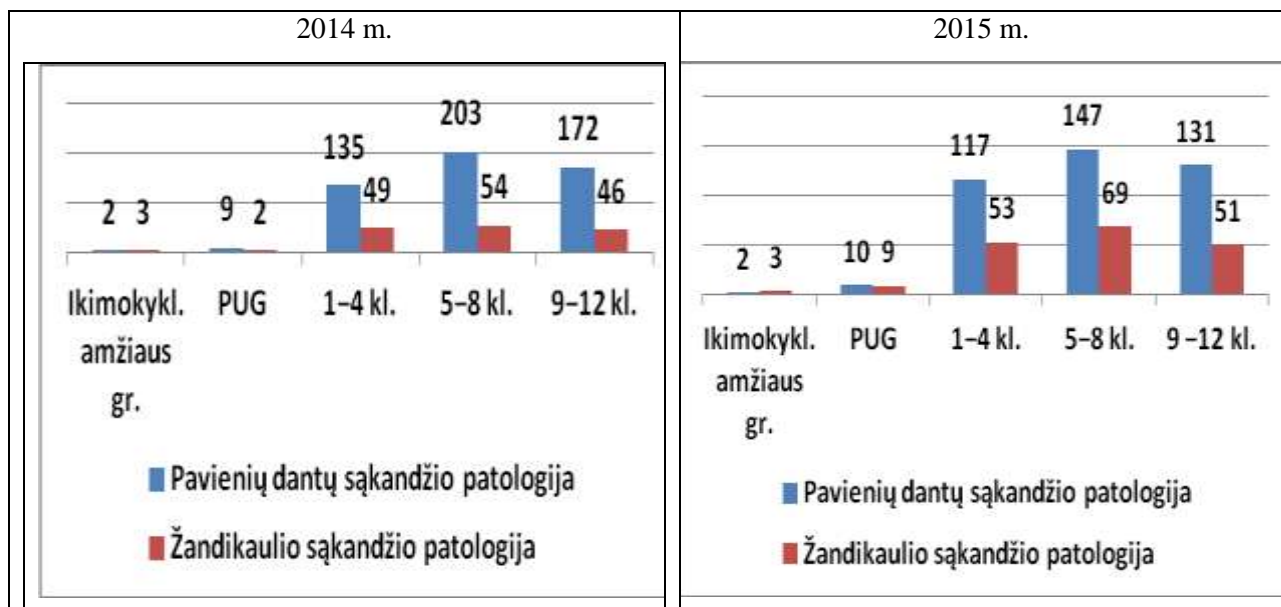
Elvyravos pagrindinei mokyklai – 14,1 proc.;

Šaukėnų Vlado Pūtvio -Putvinskio gimnazijai – 13,8 proc.

Gana nemažai nepasitikrinusiųjų dantis buvo ikimokyklinio amžiaus vaikų grupėse – Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelyje-darželyje – 13 proc. (2014 m. – 16,8 proc.) ir lopšelyje-darželyje „Ažuoliukas“ – 11,1 proc. (2014 m. – 19 proc.) .

Džiugina tai, kad 100 proc. privalomasis profilaktinis dantų patikrinimas įvykdytas Tytuvėnų gimnazijoje, Tytuvėnų lopšelyje-darželyje, Tytuvėnų gimnazijos Pagryžuvio ikimokyklinio-pradinio ugdymo skyriuje ir Vaiguvos Vlado Šimkaus pagrindinėje mokykloje.

Iš 3 681 profilaktiškai dantis patikrinusių mokinių, sveikus dantis turėjo 1 378 mokiniai, 487 (2014 m. – 704) mokiniams nustatytas pieninių dantų ėduonis, nuolatinių dantų ėduonis nustatytas 711 (2014 m. – 1169) mokinių (iš viso nuolatinių dantų, pažeistų ėduonies, buvo 1479). Sąkandžio patologija nustatyta 570 mokiniams (2014 m. – 625), iš jų 407 nustatyta pavienių dantų (2014 m. – 521), o 185 mokiniams nustatyta žandikaulių sąkandžio patologija (2014 m. – 154). Daugiausiai turinčių pavienių dantų sąkandžio patologiją nustatyta 5–8 klasių mokiniams (147), mažiausiai – ikimokyklinės amžiaus grupės vaikams. Daugiausiai žandikaulio sąkandžio patologijų nustatyta, kaip ir pavienių dantų patologijos, 5–8 klasių mokiniams, mažiausiai – ikimokyklinės amžiaus grupės vaikams (žr.14 pav.).

14 pav. Sąkandžio patologijos 2014–2015 m. rodikliai pagal klases

Palyginti su 2014 metais, 2015 metais 114 atvejų (mokinių) sumažėjo pavienių dantų patologijų skaičius, tačiau mokinių, turinčių žandikaulio patologijų, skaičius padidėjo 31.

Išimokyklinės amžiaus grupės vaikų sąkandžio patologijų skaičius nepakito, o visose likusiose mokinių amžiaus grupėse tik didėjo, ypač 5–8 klasių mokinių grupėje.

IŠVADOS

1. 2015 metais profilaktiškai sveikatą pasitikrino 99 proc. – Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokinių, 2014 metais – 99,5 proc., tokia pat profilaktiškai pasitikrinusių sveikatą mokinių skaičiaus procentinė išraiška buvo ir 2013 metais, o 2012 metais – 99,7 procentų.

2. Siekiant išsiaiškinti mokinių fizinį pajėgumą ir aktyvumą yra skiriamos trys fizinio parengimo ugdymo grupės: pagrindinė – šiai grupei priklausantys vaikai yra visiškai sveiki, parengiamoji – moksleiviai turi nedidelių sveikatos sutrikimų ar yra neseniai persirgę kokia nors liga ir specialioji – mankštinasi pagal specialią kūno kultūros programą. Pagrindinei fizinio pajėgumo grupei iš pasitikrinusių sveikatą mokinių priklauso – 96 proc. (2014 m. – 94,9 proc.), parengiamajai – 1,5 proc., specialiajai – 1,7 proc., o atleistų nuo fizinio krūvio yra 0,9 proc. Tai rodo, kad šiek tiek gerėja moksleivių fizinis pajėgumas. Ypač svarbu tai, kad iš visų profilaktiškai pasitikrinusių sveikatą mokinių 53,7 proc. neturėjo sutrikimų, buvo visiškai sveiki (2014 m. – 51,8 proc., 2013 m. – 50,3 proc., 2012 m. – 40,7 proc., 2011 m. – 40,5 proc.). Džiugina, kad sveikų mokinių skaičius nuo 2011 metų vis didėja.

3. Išanalizavus 2015 metų mokinių profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenis, galima teigti, kad bendrasis mokinių sveikatos sutrikimų skaičius, lyginat su 2014 metais padidėjo 6,7 proc. Didžiausias sveikatos sutrikimų skaičius, tenkantis 1000 mokinių, 2015 metais, kaip ir 2014 metais, – buvo Kelmės Kražantės progimnazijoje (2015 m. padidėjo 8,3 proc.), mažiausias – Vidsodžio pagrindinėje mokykloje.

4. 2015 metais Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklose daugiausiai sveikatos sutrikimų nustatyta 5–8 klasių mokiniams (755,6 atv. 1000 mokinių), mažiausiai – ikimokyklinės amžiaus grupės vaikams (426,6 atv. 1000 mokinių).

5. Dažniausi Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokinių sveikatos sutrikimai 2015 m. buvo tokie:

5.1. regėjimo sutrikimai (203,4 atv. 1000 mokinių);

5.2. jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų sistemos ligos (116,8 atv. 1000 mokinių);

5.3. kvėpavimo takų ligos (61,1 atv. 1000 mokinių)

5.4. kraujotakos sistemos ligos (59,3 atv. 1000 mokinių).

6. Mokinių turinčių regos sutrikimų skaičius nuo 2013 metų vis mažėja, 2015 metais jis 3,7 proc. mažesnis už 2013 metų ir 2014 metais nustatytų regos sutrikimų skaičių. Tačiau jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų ligų sutrikimų skaičius 2015 metais, lyginant su 2014 metų, padidėjo 0,8 procentu.

Viena iš dažniausių ligų – kvėpavimo sistemos sutrikimai (235), palyginus su 2014 metų rodikliu, neženkliai padidėjo. Palyginus 2014 metų duomenis su 2015 metų duomenimis, galima teigti, kad kraujotakos ir endokrininės sistemos sutrikimų sumažėjo, tačiau 1,4 proc. padaugėjo nervų sistemos sutrikimų. Didžiausias nervų sistemos sutrikimų skaičius užregistruotas priešmokyklinio ugdymo grupės vaikams (131,35 atv. 1000 mokinių), šis rodiklis net didesnis už bendrą visų klasių mokinių nervų sistemos sutrikimų skaičių. Mažiausiai nervų sistemos sutrikimų užregistruota 9–12 klasių mokiniams (25,9 atv. 1000 mokinių).

7. Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams, profilaktiškai tikrinantis sveikatą buvo atkreipiamas dėmesys į kalbos sutrikimus ir alerginius susirgimus. Kalbos sutrikimų nustatyta 50 ikimokyklinio (toks pat sutrikimų skaičius, kaip ir 2014 m.) ir 42 priešmokyklinio ugdymo amžiaus vaikams (2014 m. – 36 vaikams). Alerginiai sutrikimai užregistruoti 23 priešmokyklinio ugdymo amžiaus vaikams (2014 m. – 27) bei 1–4 klasių 40 mokinių.

8. 2014 metais nepasitikrinsiu dantis moksleivių skaičius sudarė 4,3 proc., 2015 metais šis procentas padidėjo ir siekė 5,2 proc., tai lėmė sumažėjęs bendras mokinių skaičius.

9. 2015 metais, kaip rodo pateikti duomenys, įvertinus mokinių dantų būklę, pastebėta, kad didžiausias mokinių skaičius, kurių dantys sveiki užregistruotas ikimokyklinės amžiaus vaikų grupėje (iš 511 vaikų, pasitikrinsiu dantis, 339 vaikų dantys buvo sveiki), mažiausiai sveikų dantų turinčių moksleivių buvo 9–12 klasių mokinių grupėje (iš 1081 mokinio, pasitikrinsiu dantis, 264 moksleivių dantys buvo sveiki).

REKOMENDACIJOS

Išanalizavus Kelmės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių profilaktinių sveikatos patikrinimų 2015 metų duomenis, pateikiamos rekomendacijos, kuriomis remiantis būtų galima planuoti ir įgyvendinti mokinių sveikatos stiprinimo priemones:

Regėjimo sutrikimų skaičius didžiausias iš visų Kelmės rajono bendrojo ugdymo mokyklų moksleivių sveikatos sutrikimų, todėl būtina – ypatingą dėmesį skirti regos sutrikimų profilaktikai: tinkamai aplinkai (mokymosi vieta, sėdėjimo poza, apšvietimas, laiko leidimo prie kompiuterio ir televizoriaus trukmė), poilsiui (akių atpalaidavimo pratimai, pertraukėlės), visavertei mitybai, profilaktiniam regėjimo tikrinimui.

Moksleivių jungiamojo audinio, skeleto ir raumenų sistemos sutrikimus lemia spartus vaikų augimas tam tikrais periodais, netaisyklinga laikysena, mažas fizinis aktyvumas, sunkios kuprinės, netaisyklingas jos nešiojimas. Šios sistemos funkcionavimo sutrikimų profilaktikai, svarbus yra darbo ir poilsio režimo užtikrinimas, kadangi jis turi didelę įtaką psichologinės ir fizinės sveikatos stiprinimui, valios ugdymui. Reikia skatinti vaikus būti fiziškai aktyvius, organizuojant daugiau sporto, šokių ir kt. būrelių, renginių, akcijų.

Būtina nuolatos organizuoti ir vykdyti įvairius mokymus rūkymo ir alkoholio vartojimo žalos sveikatai temomis, sveikos mitybos, fizinio aktyvumo propagavimo ir streso valdymo temomis.

Aktualu didinti tėvų informuotumą apie vaikų sveikos gyvensenos svarbą, darbo ir poilsio režimą, jo įtaką sveikatai.

Gerinti gydytojų odontologų paslaugų mokiniams prieinamumą.

Priminti vaikams ir mokiniams, kad jų burnos sveikata labiausiai priklauso nuo jų pačių pastangų. Dantų valymas padeda išsaugoti sveikus dantis, todėl vaikai nuo mažų dienų turėtų įprasti valyti dantis šepetėliu ir pasta. Odontologai rekomenduoja tai daryti du kartus per dieną (po pusryčių ir vakarienės), išsiskalauti burną vandeniu po kiekvieno valgymo, naudotis dantų higienos priemonėmis: specialiais dantų siūlais, krapštukais ir kt.

Tėvams (globėjams, rūpintojams) pasirūpinti, kad jų vaikai aktyviai dalyvautų prevencinėje – dantų silantavimo programoje, kuri skirta vaikų nuo 6 iki 14 metų nuolatinių krūminių dantų kramtomųjų paviršių ėduonies prevencijai.